

Kommunalin raportti KPY:n teemakonferenssiin 27.-28. lokakuuta 2020: Kuinka varmistamme laadukkaiden julkisten palvelujen saatavuuden koko maassa?

Ruotsissa on 290 kuntaa ja 21 aluetta. Kansalaiset valitsevat kolmen hallinnontason – valtiopäivien, alueiden ja kuntien – edustajat yleisillä vaaleilla joka neljäs vuosi. Kaikki vaalit pidetään samanaikaisesti.

Ruotsissa on voimassa kunnallinen eli paikallinen itsehallinto. Kunnilla ja alueilla on sen ansiosta runsaasti liikkumavaraa paikallisten ja alueellisten asioiden hoitamisessa. Itsehallintovaltaa käyttävät päättävät elimet, jotka edustavat paikallisia asukkaita.

Kuntien pakolliset tehtävät

- * Sosiaalihuolto (iäkkäiden ja vammaisten palvelut sekä yksilön ja perheen hoiva)
- * Päivähoito, peruskoulu ja toisen asteen koulutus
- * Kaavoitus ja rakentaminen
- * Ympäristön- ja terveydensuojelu
- * Puhtaanapito ja jätteenkäsittely
- * Vesihuolto ja viemäröinti
- * Pelastuspalvelu
- * Kriisivalmius ja siviilipuolustus
- * Kirjastotoiminta
- * Asuntoasiat

Kuntien vapaaehtoiset tehtävät

- * Vapaa-ajantoiminta ja kulttuuri
- * Energia
- * Työllisyys
- * Elinkeinoelämän kehitys

Alueiden pakolliset tehtävät

- * Terveyden- ja sairaanhoito
- * Lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten hammashoito
- * Aluekehitys

Alueiden vapaaehtoiset tehtävät

- * Kulttuuri
- * Koulutus
- * Matkailu

Kuntien ja alueiden yhteinen pakollinen tehtävä

- * Alueellinen ja paikallinen joukkoliikenne

Rahoitus

Kunnat ja alueet rahoittavat toimintansa pääosin veroilla (ansiotulovero), toimintatuotoilla, maksuilla sekä valtionosuuksilla.

Vuonna 2020 kuntien veroprosentti oli keskimäärin 21,67 prosenttia ja alueiden 11,49 prosenttia. Veroprosentti vaihtelee suuresti. Alin kunnallisveroprosentti on 17,1 prosenttia ja korkein 23,8 prosenttia. Alueiden vastaavat luvut ovat 10,83 prosenttia ja 12,08 prosenttia. Kuntien ja alueiden veroprosentille ei ole määritelty ylä- eikä alarajaa.

Taulukko: *Kuntien ja alueiden tulot osuuksittain*

Kuntien tulot osuuksittain		Alueiden tulot osuuksittain	
Verotulot	66,2 %	Verotulot	69,5 %
Yleinen valtionosuus	14,1 %	Yleinen valtionosuus	8,4 %
Erityisesti kohdennettu valtionosuus	6,0 %	Valtionosuus lääkekuluista	7,3 %
Toimintatuotot ja maksut	5,3 %	Erityisesti kohdennettu valtionosuus	6,2 %
Muu	7,4 %	Toimintatuotot ja maksut	3,3 %
		Muut tulot	5,3 %

Kuntien verotulojen tasausjärjestelmä

Tasausjärjestelmällä huolehditaan verotulojen tasauksesta ja rahojen jakautumisesta rakenteellisten tarve- ja kustannuserojen mukaan. Tällöin otetaan huomioon esimerkiksi erot lasten tai ikääntyneiden osuudessa koko väestöstä. Tarkoituksena on taata kaikille kunnille ja alueille yhtäläiset taloudelliset edellytykset. Yleinen valtionosuus (ks. taulukko) jaetaan tämän järjestelmän nojalla. Valtionosuuden (129 miljardia kruunua vuonna 2020) lisäksi järjestelmään siirtävät rahaa myös ne kunnat ja alueet, joiden verotulot ovat suurimmat (8 miljardia kruunua vuonna 2020).

Torbjörn Dalin
pääekonomisti, tutkimusosasto